

Want een oud verhaal
heeft niet alles in zich van
onze tijd en een nieuw
verhaal laat vragen open.

Weet je, er zijn
meer dingen te
vertellen dan je
kunt bedenken!

Kees' column

Er op uit, lieve columnverslinders, het wordt zomer en we gaan er op uit. Althans een aantal van ons. Frisse indrukken opdoen. Nieuwe mensen ontmoeten, andere culturen opsnuifen, wellicht nieuwe ideeën opdoen voor het volgende KGJ-seizoen. Die zal onder anderen in het teken staan van aarde, lucht, water, vuur. Daar kunnen Bernadette en ik wel over meepraten. Over aarde waar we de (kunststof) haringen op stuk sloegen, lucht die onze vorige luifel stukblies, water dat het kampeerveld volledig blank zette na hevige hoosbuien en de zon dat een aanslag pleegde op onze huid... Misschien staat die aarde ook voor een vruchtbare bodem voor nieuwe ideeën met voldoende zuurstof uit de lucht en water om te gedijen beschonen door het vuur van de zon, die voor energie en inzicht kan zorgen. Vaak doe je op vakantie de kiemen op die later uitgroeien tot ideeën en gezichtspunten. Zo'n kiem moet wel de gelegenheid krijgen om te ontkiemen en uit te groeien. Een roos trek je ook niet uit de grond, tenslotte, je koestert haar en wacht geduldig tot de knop zich opent. Je neemt allerlei souvenirs mee naar huis, sommige tastbaar de meeste in je herinneringen. Die zijn vaak het interessantst. Het goedkoopst en tegelijk onbetaalbaar. Je kunt daar weer een heel jaar op teren en op de meest onverwachte momenten springen ze, hop, naar de voorgrond, terwijl je het al vergeten dacht te zijn. Overigens: weest gewaarschuwd met wat je meeneemt naar huis. Deze ongenode gast trof ik onlangs aan in mijn been...

Kees

50e jaargang nr 10 22 juni 2019

Inhoudsopgave

- 3 Toespraak
Bernadette Boom-Sicking
- 4 Aandacht
Else Lindeboom
- 4 Actualisering
Jesèl Hooreman
- 5 Beleefd en Aanbevolen
Lenie Dijkstra
- 6 Van Alles & Nog wat
Marieke Tromp
- 7 Uit de kerngroep
Corine Bart
- 7 Zaadmatjes
Henk Kaatee
- 7 Engelen in de St. Bavo
- 8 Meander mee
Bernadette Pilanen, Kees de Boer
- 8 Raad van Kerken
Hanneke Klinkert
- 9 Klimaatcrisis
Arthur van de Klashorst
- 10 Uitnodiging KGG
- 11 Als, had, dan
INLIA

Colofon

De KGJ

Is een oecumenische gemeente ontstaan uit de progressieve r.k. traditie van de jaren zeventig, waar tal van protestanten zich bij aansloten. Ze wil een christelijke gemeente zijn waar geloof en samenleving aan elkaar getoetst worden.

Het Bulletin

Is een informatieblad samengesteld voor en door leden van de KGJ. Het Bulletin komt uit op de dag van de viering en is los te verkrijgen na de viering voor € 1,00 per stuk. Voor abonnees ligt hun exemplaar klaar of wordt op verzoek toegezonden.

Bijdragen voor het bulletin

Inleveren bij de redactie:

Kees de Boer,
Telefoon: 0251-247560 of
06-30213213.
E-mail: bulletin@kgij.nl

Uiterste inleverdatum

De zaterdag voor de datum van verschijnen, bij voorkeur via e-mail.

De redactie behoudt zich het recht voor, na overleg met de inzender/ster, om bijdragen niet te plaatsen als die naar haar oordeel niet passen binnen de doelstellingen van de KGJ en het Bulletin.

Redactie

Judith Vleer
Daan Simoons
Kees de Boer
Bernadette Pilanen
Marieke Tromp

Ontwerp voorkant

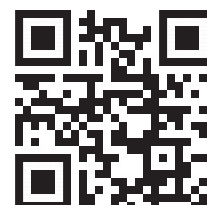
Redactie Bulletin

Tekening kaft

Woeloem

KGJ op internet

<https://kgij.nl>

Toespraak

Bernadette Boom-Sicking

Gelukkig de ogen die zien wat jullie zien!, lezen we vandaag in Lucas. Ik vind deze woorden intrigerend. Wat zien de leerlingen dan? En wat kregen koningen en profeten niet te zien en te horen wat zij wél konden waarnemen? We zullen het nooit weten, want het wordt niet verteld.

We kunnen er alleen maar naar raden. Als kind speelde ik vaak het spelletje 'ik zie, ik zie wat jij niet ziet'. Het enige dat je aan de tegenspeler verklapte was de kleur van wat je zag. Het kon vaak heel lang duren voor de ander geraden had wat je in gedachten had. Een ander ziet vaak weer andere dingen dan ik. Dit kan ervoor zorgen dat ik op een andere,

nieuwe manier naar dingen ga kijken. Zó had ik het nog niet bekeken! Mijn ogen kunnen, letterlijk, opengaan. Vlak voor Pinksteren hadden we een ontmoeting over inspiratie. Op het traditionele pinksterfeest vierten we dat de heilige Geest neerdaalde op aarde. Dat zegt de meesten van ons niet zo veel meer. Op deze stormachtige avond vertelden we elkaar waardoor wij geïnspireerd werden. Velen noemden de schoonheid van de natuur, boeken, films, muziek en kunst. Maar ook kwam er naar voren dat bijna iedereen het meest geïnspireerd werd door andere mensen. Verhalen van anderen doorbreken soms onze vaak vastgeroeste patronen. Die hebben we nog steeds. Ook al is onze leefwereld de laatste tientallen jaren steeds groter geworden. We kunnen overal naartoe. Mensen uit allerlei culturen komen naar ons land. Wij proberen hier een weg in te vinden. We kunnen ervoor kiezen om met deze mensen op te trekken en ze te helpen. Dit kan voor ons heel inspirerend zijn. Het kan tot nieuwe inzichten leiden. Door die inzichten ontstaat soms zelfs wijsheid.

In deze tijd zoeken we het vaak steeds verder. We gaan naar allerlei landen voor nieuwe ervaringen. Op internet bieden steeds meer mensen zich aan om te helpen bij het zoeken van nieuwe wegen en nieuwe inspiratie. Maar moeten we het wel zover zoeken? Zien we in onze eigen omgeving niet veel over het hoofd? Vandaag lazen we in het boek Spreuken: 'Wijsheid

heeft zich opgesteld op een heuvel langs de weg, bij het kruispunt van de wegen'. Deze woorden klinken een beetje cryptisch. Wat wordt ermee bedoeld? Het is opmerkelijk dat de woorden Wijsheid en Inzicht geschreven zijn met een hoofdletter alsof het personen zijn. Het zijn begrippen die zich aandienen. Pas in ons denken krijgen ze samenhang. We krijgen een andere kijk op dingen waardoor we weer verder kunnen.

In de sleur van alledag is er weinig ruimte voor inspiratie en nieuwe inzichten. Elke dag dezelfde weg afleggen naar je werk, naar dezelfde supermarkt. Of je moet heel vaak naar dezelfde dokter omdat je een ziekte hebt. Wat zie je dan nog onderweg? Meestal ben je gefocust op waar je naartoe moet. Jaren geleden

heb ik eens een spirituele wandeling gemaakt met een aantal mensen midden in Amsterdam. We gingen zwijgend op pad met elkaar. Toen we terug waren vertelden we elkaar wat we gezien hadden. Het resultaat was verrassend. Iedereen had iets anders gezien. Als ik anderen hoorde vertellen dacht ik: dat heb ik helemaal niet gezien! Dat zegt een heleboel over hoeveel ons ontgaat. Hoe je naar de wereld kijkt heeft veel te maken met je eigen achtergrond en waar je op dat moment mee bezig bent. Je cultuur, je opvoeding, je gezondheid en je beperkingen. Het speelt allemaal mee.

Met Pinksteren ben ik naar een tentoonstelling geweest van Duitse expressionisten in het Singermuseum. Deze beweging is eind negentiende eeuw ontstaan als reactie op de traditionele schilderkunst. Het ging niet meer om het precies weergeven van de werkelijkheid, maar om jouw eigen beeld daarvan. Onderwerpen werden soms letterlijk aangedikt of juist niet. Bij één schilderij ben ik lang blijven staan. Het was een voorstelling van mensen die een dierentuin bezochten. In vrolijke pasteltinten waren mensen en dieren afgebeeld. Er stonden nauwelijks hekken tussen de dieren en de mensen. En als ze er stonden waren ze heel laag. Er stond een bordje bij waarop stond dat dieren en mensen vreedzaam samen konden leven. Een mooie gedachte die niet alleen geldt voor dieren en mensen, maar ook voor mensen onderling. De schilder neemt ons mee in zijn beeldvorming.

Mensen plaatsen in gedachte vaak zelf hekken en hokjes tussen henzelf en mensen die anders zijn dan zij. Als je hier een schilderij van zou maken zou dit er heel anders uitzien dan het schilderij van de bezoekers aan de diertuin. Iedereen kijkt op zijn/haar eigen manier. Maar je kunt ook opnieuw leren kijken. Dat kan door wat je meemaakt in je eigen leven of wat je hoort en ziet van anderen.

Wat krijgen we te zien en te horen als we ons echt openstellen voor wat zich aandient? Oog en oor hebben voor onze hele omgeving. Mensen, dieren, de natuur, alles! De zomer, die stiller is dan de rest van het jaar. Klok stil gezet, lazten we aan het begin van de viering. Dit is een mooie periode om te reflecteren. We hebben deze viering de titel meegegeven: 'Wijsheid in-zicht', met een streepje tussen in en zicht. Wijsheid ontstaat pas na ervaringen die leiden tot inzicht. Daarvan kunnen we er nooit teveel krijgen. Horen en zien en onze ervaringen met elkaar delen levert een schat aan verhalen op, nieuwe inzichten. Waarom zou je ze voor jezelf houden?

Ik zou me willen aansluiten bij de beroemde Amerikaanse fotograaf Emmet Gowin die de volgende woorden sprak:

*Er zijn dingen in je leven die alleen jij zult zien,
verhalen die alleen jij zult horen.
Als je ze niet vertelt of ze opschrijft,
Als je er geen foto van maakt,
zullen deze dingen niet gezien worden
zullen deze dingen niet gehoord worden.*

Al onze ervaringen, beelden, verhalen en inzichten vormen samen een kleurrijk schilderij. Als je er van bovenaf naar kijkt zie je hoe deze kleuren met elkaar verbonden zijn. Alles hangt met alles samen. Voor wie dat gaat zien komt wijsheid in zicht!
Moge het zo zijn!

Aandacht

Else Lindeboom

Al een aantal malen vertelde ik over onze zo ongeveer oudste leden, Paul en Jeanne Baars. Terwijl zij vorig jaar oktober nog zo feestelijk vierden dat zij 60 jaar getrouwd waren, is sindsdien hun situatie wel een stuk moeilijker geworden. Paul is al enkele maanden geleden opgenomen in Nieuw Groenland in Zaandam en sinds een week of vier woont Jeanne daar nu ook. Wel op een andere afdeling, maar zij kan Paul nu

wat makkelijker bezoeken en zelf krijgt zij nu de zorg die zij nodig heeft. Maar Paul slaapt ook overdag veel en Jeanne heeft vaak pijn, zodat hun situatie toch niet makkelijk is en blijft. Daarom geeft ik hier nogmaals het adres van Jeanne, p.a. Nieuw Groenland, kamer 230 Bolksbeek 151, 1509 ED Zaandam. Lieve Paul en Jeanne, wij vergeten jullie niet. Wij zullen in onze voorbeden aan jullie denken. En wij wensen jullie de kracht om je leven te dragen, zoals het nu is.

Als afronding van dit seizoen wil ik eindigen met een mooi bericht. Vorig jaar heb ik in de Aandacht vaak verteld over de knie van Wil Steenpoorte en de zorg en pijn die zij heel wat maanden gehad hebben. Nu is Wil al weer geruime tijd thuis en is het herstel zo voorspoedig gegaan dat zij een nieuwe driewielers heeft aangeschaft. Zodoende kunnen Wil en Wim samen door de duinen fietsen en weer genieten van het mooie voorjaar dat nu al bijna overgaat in de zomer. Ook voor hen zijn er dingen veranderd, maar het is fijn om te merken dat veel zich ten goede heeft gekeerd.

In deze Aandacht zou ik nog meer kunnen vertellen over grote en kleine ouderdomsproblemen, die bij velen van ons op ons pad komen. Ik noem geen namen, maar ik hoop dat wij elkaar zo veel mogelijk met liefde en aandacht steunen. En dat niemand zich vergeten voelt. Ook deze zomer niet, nu de vakantieperiode aanbreekt.

De pastoraatsgroep doet haar best om met haar aandacht niemand te vergeten.
Ik wens ons allen een goede zomer.

Actualisering viering KGIJ 22 juni

Jesèl Hooreman-Heijma

Op zaterdag 8 juni hadden wij de laatste ontmoeting van het seizoen. Het thema was Inspiratie. Wat is nu eigenlijk inspiratie? De Dikke van Dale gaf aan: "Bezieling, Inblazing, Ingeving, een gelukkige gedachte". In de nieuwsbrief stond de uitnodiging om onze gedachten erover te laten gaan, iets mee te nemen, een cd te laten horen. Wij begonnen de ontmoeting met het lied Klok stilgezet op een cd. In een grote kring gingen we zitten om onze persoonlijke inspiratie te delen met elkaar. Er kwam heel wat aan bod. De natuur, werken op een natuurkampeerterrein, de lente met zijn bloemenpracht, een medaille voor een prestatie, het maken van een kleed, liederen, teksten van Huub Oosterhuis, het weer kunnen wandelen en fietsen. Afrikaanse vrouwen die met muziek

geld ophaalden voor goede doelen, werken met anderstaligen. Gedichten die nooit meer uit het hoofd gaan. Films, documentaires, boeken en artikelen die in kranten en tijdschriften staan. Ikzelf heb naast de krant altijd een schaar liggen... ik knip uit en lees een artikel in alle rust. Vooral uit een mooi interview haal ik mijn inspiratie. Wat bezielt iemand? Kan ik er ook wat mee? Wordt mijn ziel geraakt? Begrijp ik mensen beter? Kom ik in verzet? Word ik gestimuleerd om door te gaan? Er zijn artikelen die ik bewaar voor de voorbereiding van een ontmoeting of voor een vrouwengroepavond. Als jullie nog het boek 'De tweede uittocht' in de kast hebben staan, lees dat dan nog eens door. In 1996 werden jongeren tussen 25 en 35 jaar geïnterviewd over hun tijd in de KGIJ en hun leven nu. Ook de vraag waar haal je je inspiratie uit, werd gesteld. Wij sloten de ontmoeting, die Pinksteren inluidde, af met het lezen van "Kom Schepper, Geest", het slotlied.

Beleefd en aanbevolen

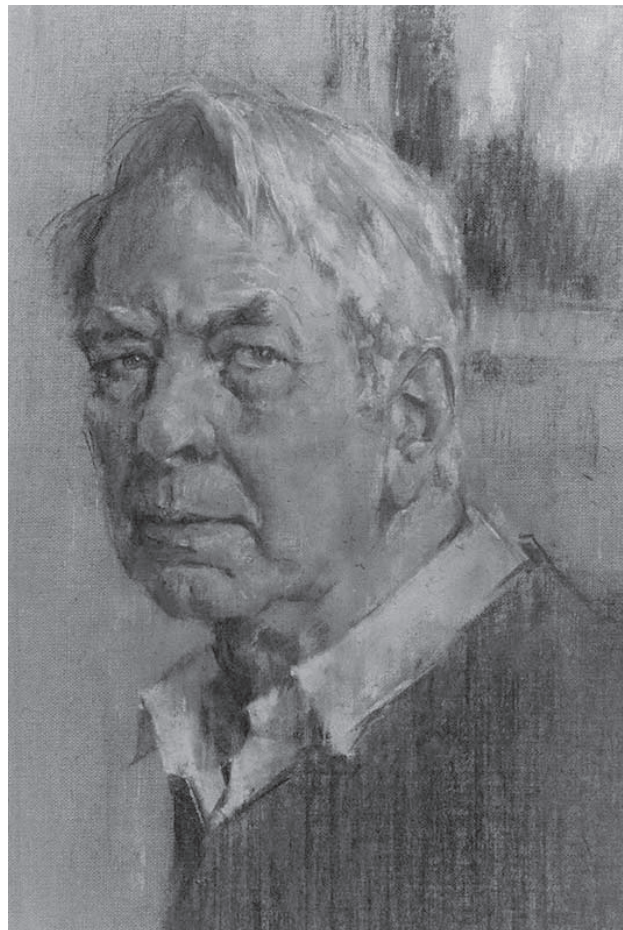
Lenie Dijkstra

Een verhaal met een beetje van een ander en een beetje van mij zelf

Vorige week waren we, Marjolijn en ik een weekje in Ommen. We hadden een zogeheten natuurhuisje gehuurd, een huisje met een prachtig uitzicht over een bouwland beplant met een gewas wat we niet herkenden. (Was wel de bedoeling dat we dat nog even zouden opzoeken, niet van gekomen). Over het bouwland keken we uit op bomen en struiken, de rand van het bos, waar we prachtige wandelingen gemaakt hebben. Langs een brede sloot zagen we veel libellen. Weidejuffers met donkerblauwe vleugels, vuurjuffers, lantaarntjes, groene glazenmakers en nog veel meer. Zaterdag heeft het bijna de hele dag geregend, geen probleem we hadden ieder een prachtig boek, ik een boek van Benedict Wells, "Het einde van de eenzaamheid". Ik zal kort opschrijven waar het over gaat. De hoofdpersoon krijgt een motorongeluk, in het ziekenhuis wordt hij geconfronteerd met herinneringen uit zijn jeugd. Al vroeg verloren hij, zijn broer en zus hun ouders bij een ernstig ongeluk. Op alle drie laat dit verlies zijn sporen na en gaandeweg groeien zij uit elkaar. In het internaat leert hij Alva kennen, alleen met haar kan hij vriendschap sluiten maar ook zij groeit bij hem weg. Het is een prachtige en ontroerende roman over het verwerken van verlies en eenzaamheid en over de vraag wat onveranderlijk is in de mens. En bovenal een grootse liefdesge-

schiedenis.

Marjolijn las een boek van Rosita Steenbeek, getiteld "Rose" In dit boek verteld Rosita het levensverhaal van haar grootmoeder, dochter van een Joodse moeder en een Duitse vader. Rose trouwt met een Nederlandse man en gaat in Nederland wonen, dan breekt de oorlog uit. Familieleden van Rose komen door spelingen van het lot aan verschillende kanten van het front terecht. Rose is een verhaal over een grote liefde tussen twee mensen, maar ook over goed en kwaad, over vergeving en over de onmogelijkheid om de wereld in te delen in zwart en wit. Zelf had ik dit boek al gelezen. Alle twee de boeken een aanrader. Gelukkig werd het weer stukken beter, we zijn in Zwolle naar het museum De Fundatie geweest naar de tentoonstelling van Charlotte van Palland en een Engelse schilder. Beiden vonden we het niet zo geweldig.

Zelfportret Sierk Schröder (detail), pastel op linnen, 1984

Ook waren we in Deventer in de Bergkerk, naar een tentoonstelling met schilderwerk van Sierk Schröder, prachtig, ik zou er zo nog een keer naar toe willen, helaas sluit de tentoonstelling 30 juni! Ben je daar in de buurt ga zeker kijken echt de moeite waard.

Wat hebben we nog meer gedaan. In Dedemsvaart de tuinen van Mien Ruys bezocht, prachtige tuinen, groot en klein, nou ja klein? Op een filmpje zagen we Mien, iemand vroeg, wanneer

zijn uw tuinen klaar, antwoord van Mien kort en krachtig, NOOIT. We zijn er een paar uur geweest en hebben genoten. De tuinen zijn inmiddels Nederlands erfgoed geworden. Heel veel vrijwilligers helpen de tuinen te onderhouden.

We waren vlak bij Giethoorn waar een zus van Marjolijn woont, zij heeft een bootje waar we mee uit varen zijn geweest. Eerst aan de koffie met een heerlijk eigen gebakken stuk taart en toen we terug waren weer koffie met.....!

We hadden een geweldige week, maar ook dachten we met weemoed terug aan de tijd waarin we met ons vieren met vakantie waren. Als je nog weg gaat, veel plezier en geniet van de grote maar ook van de kleine dingen.

Van Alles & Nog Wat

Marieke Tromp

1. In wiens schoenen wil je staan en waarom?

In de schoenen van koningin Maxima, van haar zou ik willen leren hoe ze haar tijd indeelt terwijl ze zoveel te doen heeft. Ze is een aanwinst voor ons land en ik heb bewondering voor haar. Haar bevlogen manier van voor de dag komen,

2. In welke zin word je geïnspireerd door het christelijk geloof (zoals de KGJ) of wellicht door een andere levensbeschouwelijke of religieuze stroming?

Op het moment heb ik mij nog niet voldoende georiënteerd op het gebied van levensbeschouwing. Wel ben ik ervan overtuigd dat de mens centraal staat en je door middel van helder handelen het juiste op je pad krijgt. Dat betekent niet altijd de makkelijke weg, maar met doorzettingsvermogen, lieve mensen, optimisme, rotsvast vertrouwen, visie en charisma kom je een heel eind. Ben er wel achter gekomen dat ik eigenlijk nooit ten diepste heb geloofd dat wat er wordt verteld in de bijbel overeenkomt met mijn interpretatie van mijn manier van leven.

3. Heeft een culturele activiteit je wel eens geïnspireerd en zo ja, in welke zin?

De film Titanic ken ik inmiddels van voor tot achter uit mijn hoofd en raakte mij. Een aantal jaren terug was van diezelfde film een tentoonstelling in de Expo op de Zuidas en op de terugweg was die film een ramp geworden. Na het zien van de vondsten die duidelijk op de bodem van de zee hebben gelegen, deed mij toen beseffen dat het mij ook had kunnen overkomen.

4. Waar luister je graag naar en waarom?

Het geluid van het spinnen en miauwen van een kat. Qua muziek luister ik graag naar onder anderen jazz, klassiek, nederpop, musical, Keltische klanken, Argentijnse tango en het romaanstalige repertoire.

5. Welk boek ligt er op je nachtkastje?

Het boek Oorsprong van Dan Brown. De meeste boeken van hem spreken mij aan omdat het vol zit met symboliek, architectuur, mysterie, kunstzinnigheid en dat het zich afspeelt binnen het katholicisme. Dat geloof an sich strijkt mij tegen de haren, maar de uiterlijkheden en de pracht en praal ervan daar kan ik enorm van genieten. De tegenstelling van wetenschap en religie tegenover elkaar intrigeert mij.

6. Wat vind je de mooiste plek in je omgeving?

De omgeving van Haarzuilen, kasteel de Haar, het glooiende landschap van Zuid-Limburg en de omgeving van paleis het Loo. 'Om de hoek' vind ik omgeving Bergen mooi, daar woont een vriendin, dus altijd een goede reden om erheen te gaan!

7. Als het mogelijk zou zijn, welk land zou je dan willen bezoeken?

Ik heb nog relatief weinig van de wereld gezien, daarom wil ik deze contreien nog eens ontdekken: zonnig Europa, Latijns- en Midden-Amerika, Cuba en Australië. Italië wil ik apart genoemd hebben, dat land is –zonder dat ik er ben geweest- heilige grond voor mij. Het plan is om daar binnenkort heen te gaan, dus ik kan niet wachten!

8. Zou je iets verrassends over jezelf willen vertellen?

What you see is what you get, ik ben een te open boek om verrassend te zijn denk ik. Wel leuk om te vertellen dat ik ook ergens koningin in ben en dat is bij ons op de handboogclub gebeurd tijdens het boogschieten. Jaarlijks houden wij een koningschieten-wedstrijd om de hofhouding te bepalen.

9. Wat is je levensmotto?

Gezelligheid kent geen tijd.

10. Aan welke KGJ-er wil je deze rubriek doorgeven en waarom?

Aan mijn rubriek komt een eind, ik wil de invulders hartelijk bedanken voor de openheid en de tijd die erin gestoken is om datgene wat ze met ons wilden delen op papier te zetten. Als je toch nog iets wilt melden, dan is dat altijd mogelijk: mail naar de redactie.

Uit de kerngroep

Corine Bart

De laatste kerngroepvergadering van het seizoen 2018-2019 was op 7 juni bij Bernadette Pilanen. We keken terug op de viering rondom BorgStaan. Een goede bijeenkomst met bijdragen van de vorige en de nieuwe penningmeester en leuke kaarten met een zaadmatje erin. De vraag is of deze manier van herverdelen, die anders is dan hoe we er ooit mee begonnen, nog goed genoeg werkt om resultaat te halen. Het kan geen kwaad een keer te evalueren op basis van cijfers en ervaringen. Dat doen we dan na de zomer.

Op 27 mei kwamen de dagelijks besturen van de Stut en de KGJ bij elkaar in een open en prettige sfeer. Hun nieuwe penningmeester en secretaris zijn nog niet op de hoogte van de lange geschiedenis die beide organisaties met elkaar hebben. De intentie is om een dergelijk gesprek jaarlijks te voeren. Als KGJ-ers iets te melden of te vragen hebben over het gebruik van ruimten in de Stut kunnen ze dat doen bij Corine.

We gaan op zoek naar een hoes voor over de vleugel in de Vrijburcht. Is zoiets tweedehands verkrijgbaar? We horen het graag van iemand, als die een tip heeft, want we willen de deksel van de vleugel graag heel houden.

De oecumenische vredesviering van 21 september staat al in de grondverf bij de Raad van Kerken Heemskerk/Beverwijk met dank aan Aad Hooreman. Tot slot inventariseerden we de vakanties van de leden en is de Stut gereserveerd voor de zomerontmoeting op 3 augustus.

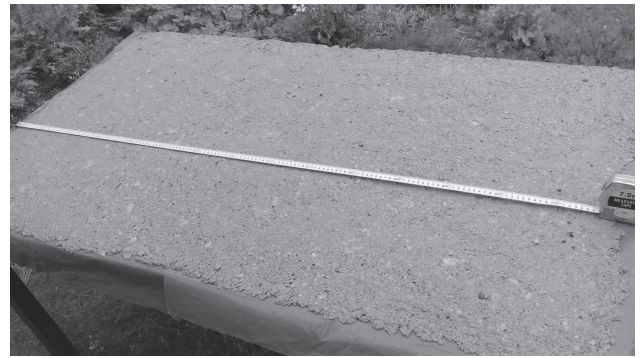
Na de viering van 22 juni gaan we er heerlijk even tussenuit tot de kerngroepvergadering van 6 september. Blijf vooral vragen en opmerkingen via mail sturen naar secretaris@kgij.nl. Je krijgt altijd antwoord. Een goede zomer toegewenst.

Voor het maken van een zaadmatjes

Henk Kaatee

Neem de krant van gisteren en doe deze in een emmer. Doe er ruim water bij en laat dit een nachtje staan. De krant valt nu bijna vanzelf uit elkaar. Kneed de krantpap totdat deze tot pulp geworden is. Indien de pulp te droog is, giet je er nog wat water bij. Bij te natte pulp kan nog een artikel toegevoegd worden. Neem een handvol zaadjes (bijvoorbeeld klapproos, stokroos, zonnebloem, korenbloem etc.) en gooi deze bij de pulp. Meng de zaadjes er goed

doorheen. Spreid een plastic zak of iets dergelijks uit op werkhogte en leg de pulp daarop. Rol met een lege fles de pulp uiteen net zo lang totdat een plak van gewenste dikte is bereikt. Laat het snel drogen om het te snel ontkiemen tegen te gaan. Dit kan enige dagen in beslag nemen. Als de plak droog is snij, scheur of breek je er lekkere stukken af. Stop het zaadmatje een cm onder de aarde en geef regelmatig water. En afwachten maar...

Engelen van Ela Venbroek in de BavoKerk Haarlem

Ingebracht door Henriëtte Dekkers

Na succesvolle exposities te hebben gehad in onder anderen de Bergkerk in Deventer, de Grote Kerk in Leeuwarden, de Sint Catharinerkerk in Eindhoven, de Stevenskerk in Nijmegen, de grote kerk in Dordrecht en de Domkerk in Utrecht exposeert Ela Venbroek in de zomermaanden haar engelenbeelden in de Sint Bavokerk in Haarlem.

Ela Venbroek-Franczyk kwam 35 jaar geleden naar Nederland en bouwde hier een bestaan op als kunstenares, restauratrice en beeldhouwster. Ze werkt voor diverse musea en gemeentelijke instanties. Vooral in haar woonplaats Deventer heeft ze veel werk uitgevoerd. Inspiratie voor haar grote en kleine engelen deed ze op tijdens een zoektocht naar de kern van de eenvoud die haar jeugd en opleiding in Polen karakteriseerde. In het gekloofde hout vond zij de ware aard van de tijd terug.

De jaarringen symboliseren voor haar het machtige, maar langzame verglijden van de jaren. Elke engel die zij maakt of liever laat maken door haar ogen heeft een individueel karakter, een eigen naam en vooral een eigen verhaal. Zij laat het ruwe hout voor zichzelf spreken en weet met een enkele toevoeging en een voorzichtige bewerking het beeldhouwwerk tot leven te wekken.

De tentoonstelling is donderdag 6 juni 2019 geopend door Marinus van den Berg.

De engelen zijn te zien van maandag tot en met zaterdag van 10.00 tot 17.00 uur. In juli en augustus ook op zondag open van 12.00 tot 16.00 uur. Vrije toegang.

Meander mee

Bernadette Pilanen, Kees de Boer

Afgelopen zondag, togen wij per trein naar Spaubeek in Noord-Limburg om vandaar naar Sittard te wandelen om vervolgens terug te treinen naar Beverwijk. We weten het: een volkomen onzinnige bezigheid, je kunt thuis ook een rondje gaan wandelen. We vinden dit echter leuk en het hoeft weinig te kosten: zeven keer per jaar kunnen we gebruikmaken van keuzedagen. De wandeltocht was slechts 11 km lang (volgens de beschrijving, maar wie zegt dat je je daaraan moet houden). Hij voerde van Spaubeek via Puth en Windaak naar Sittard. Onderweg in de buurt van Munstergeleen, kwamen we een bord tegen met een gedicht van Arnold Vossebeld over het meanderen van een beek (waarschijnlijk de Geleenbeek, die daar niet ver vandaan loopt). Wij vonden hem mooi en inspirerend genoeg om hier onder de aandacht te brengen.

Meander mee

*Wandelend langs het water van de beek,
die ingekaderd rechtdoor zijn weg
vervolgt,
besef ik dat vele, vele druppels water
samen zijn gevloeid tot deze stroom.*

*Verderop kronkelt de beek weer als van
nature
van links naar rechts met mooie bochten.
Meandert zo vrolijk verder door het
landschap,
dat hier zoveel meer schoonheid toont.*

*Wandelend vormen mijn vele gedachten
een stroom,
die vaak begrensd rechtlijnig is.
Maar laat ik ze de vrije loop,
dan meanderen ze spetterend alle kanten
op.*

*Vormen samen de bron voor een stroom
nieuwe ideeën
in de strakke denkpatronen van alledag.
Verlaat de rechte kaders van de kortste
weg, fantasieer!
Meander mee, wordt zo een ander mens.*

Arnold Vossebeld

Rijkgeschakeerd programma Raad van Kerken Castricum

Hanneke Klinkert, voorzitter

Seizoen 2019 - 2020

De Raad van Kerken Castricum is blij u dit overzicht van activiteiten voor het komende seizoen te kunnen presenteren: gevarieerd, aansprekend en vooral oecumenisch. We hopen dat het programma uitnodigt om mee te doen en bijdraagt aan bezinning, begrip, geloofsverdieping. Iedereen is welkom, lid van een kerk of niet.

Enkele onderdelen die elk jaar in het programma terugkomen:

- Er zullen weer **oecumenische vieringen** zijn op Vredesavond, aan het begin van de

Week van Gebed voor de Eenheid en op 4 mei, voorafgaand aan de Stille Tocht, dit keer met gedichten van middelbare scholieren over verzet en bevrijding. 75 Jaar bevrijding speelt een rol van betekenis voor de RvK in 2020!

- Ook de **oecumenische leerdiensten en vespers** (o.a. over Hildegard von Bingen en Dietrich Bonhoeffer) staan op het programma.
- Elke maandagavond om 19.00 uur is weer het **Taizé-avondgebed** in de Dorpskerk.
- Daarnaast is er maandelijks op woensdagavond **meditatie** in de Pancrattius.
- **Sacred Dance** is vanaf september elke tweede maandagavond van de maand in zaal 4 van de Maranathakerk tot 1 januari, daarna hopelijk weer in de Schakel.
- Het **Cultureel (voorheen Theologisch) café** gaat vanaf vrijdagmiddag 4 oktober om de twee weken in op politieke, culturele en religieuze ontwikkelingen in Nederland vanaf de Eerste Wereldoorlog tot 1940.
- Tijdens de **curcus Poëzie en Geloof** bespreekt Neerlandica Hanneke Klinkert op elke 2e donderdag van de maanden oktober t/m april, poëzie van Maria de Groot en de joodse dichteres Hanny Michaëlis.
- Eveline Masetti organiseert een **kloosterweekend** in mei in de Abdij van Berne te Heeswijk.

Daarnaast kunt u kiezen uit een bijzonder veelzijdig aanbod aan activiteiten:

- Pastor Bill van Schie leidt in oktober een **leeskring** over **'Thuis in de Kosmos' van Taede Smedes**, Ds. Suzan ten Heuw in november over **Kierkegaard** en Dr. Wilken Veen in februari over **Aanzetten voor een ethiek van Dietrich Bonhoeffer**.
- Harpiste Regina Ederveen geeft een **concertvoorstelling over David** op zondagmiddag 29 september; kunsthistoricus/Neerlandicus Gösta Lodder geeft op 19 november een **lezing over Koning David in de kunst**.
- Theater Bonhoeffer brengt **Kerst in de Pancrattius** op 18 december.
- Martien Brinkman bespreekt op zondagmiddag 26 januari zijn **boek Dicht bij het Onuitsprekelijke over bekende Nederlandse dichters**.
- Jan Tromp houdt een lezing over Kruisigings-
taferelen uit Ethiopië op 3 maart.
- Kees van der Zwaard komt op zondag 28 maart met een theatervoorstelling over Bonhoeffer: Wie ben ik?
- Tijdens de **Braamboslezing** op zondag 19

april gaat theologe des Vaderlands 2016/2017 Janneke Stegeman dieper in op de **Bevrijdingstheologie**.

Het volledige programma kunt u vinden in het programmaboekje dat vanaf half juli in alle kerken en in de Openbare Bibliotheek verkrijgbaar is. Met groot genoegen wijzen wij u op onze website: www.rvkcastricum.nl waar u ook vanaf half juli alle informatie kunt vinden. Via deze website kunt u zich op eenvoudige wijze opgeven voor deelname aan activiteiten.

De Raad van Kerken hoopt op een inspirerend seizoen en nodigt u van harte uit aanwezig te zijn bij deze activiteiten.

Laat de klimaatcrisis stinken, zien of horen

Arthur van de Klashorst

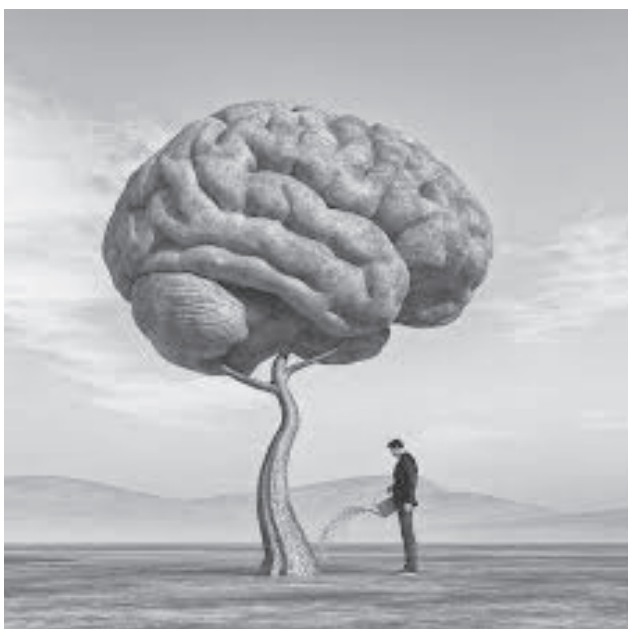
Als je de klimaatcrisis van de technische kant wilt bekijken of snappen, dan kun je slechts bij een klein aantal goede uitleggers terecht. Er komt nogal wat natuur- en scheikunde aan te pas. Met de juiste vragen kun je via Google en op Duckduck-go veel op internet vinden. Het klimaatprobleem is zeker een psychisch probleem, waarschijnlijk omdat we na de jaren tachtig van de kernbewapening met atoomkoppen en militaire bases nu weer uitzicht hebben op een hitte-ongedrag voor de mensheid en dierenrijk door wat erg veel teveel CO₂. Kun je overheden die de 10.000-den Groningers in de aardbevingen later creperen nog vertrouwen?? Echter aardbevingen hoor je. Onweer zie en hoor je ook. CO₂ (e.a. broeikasgassen) hoor en zie je niet. Je voelt wel de hitte die de CO₂-deken tegenhoudt. Gevolgen van opwarming/verhitting zijn: de Noordpool smelt, vele gletsjers smelten, op veel plaatsen ter wereld enorme bosbranden, overstromingen, veel vreemde weersituaties. Broeikasgassen zoals dus CO₂, stikstof, koolstof kun je niet zien. H₂O, dat water is, drink je elke dag, het komt uit de kraan, je doucht eronder etc. Blijkt dus dat rook uit alle industriële schoorstenen extreem schadelijk is. De natuurkunde bedacht de naam "parts per million", het is die afkorting ppm die gebruikt wordt om het CO₂ gehalte in de lucht aan te geven. Die lucht gaat mondiaal vanaf het grondoppervlak tot zo'n 18 km hoogte. Het CO₂-gehalte is nu 410 ppm, dat was voor de industriële revolutie ongeveer 285 ppm en scheen goed acceptabel. 550 ppm is ruim boven code oranje. 600-1000 ppm. dan bestaat de mensheid door de hitte niet meer, of zij moet zich verschuilen (langere tijd) in speciale omvangrijke schuil/opvang reservoirs, tot de hitte

van boven de 80 °C naar voor de mens acceptabeler temperatuur gedaald is. In "Arctica, mijn biografie van de Noordpool" spreekt Bernice Notenboom (Noordpoolonderzoekster), zelfs over 1000 ppm.

Via beeld snap je meer.

Gevisualiseerd is 1 ton CO₂ in volume gelijk aan (info van internet) een met 200 m³ gevulde hete lucht ballon. Iedereen kent zo'n ding. Er hangen dus 490 miljard van die hete luchtballonnen mondiaal in de lucht. Het doorgerekende plan van de Britse ecooog Crowther is om de 490 miljard hete luchtballonnen (= 490 miljard ton CO₂ = 10 jaar CO₂ uitstoot) door het bijplanten van 1.300 miljard bomen die CO₂ vervuiling op te nemen. YouTube laat zijn speeches zien. Helaas is er zich een grote ramp aan het voltrekken, die naar mijn "tussenoplossing" moet komen. Daar heb ik zelf al enige tijd aan gedacht. De rechterlijke uitspraak bij Urgenda's Klimaatzaak die reeds lang in Urgenda's voordeel is, kan versterkt worden door de ramp zichtbaar te maken. Onzichtbare materie, die we binnen de kortste keren moeten oplossen... De onzichtbare CO₂-stoffen, overall

in de lucht moeten aan het stinken gebracht worden, of via verkleuring compleet bruin of paars of gifgroen worden. **Overall** alarmkleuren. Permanent. Dan gaan de politici, **als** het zichtbaar wordt, net zo hard werken als goede marathon lopers hardlopen.

Een gekke, maar creatieve oplossing: Als je het probleem kon zien **zou** het dan snel worden opgelost?? 1000 supermannen met in hun armen parken vol bomen door de lucht laten vliegen, die bomen hebben grote opengesperde bomen-mondjes, CO₂ opvretend, zuurstof komt terug. Er bestaan nog wel meer gekke oplossingen.

Uitnodiging

Secretariaat KGG

Uitnodiging

9 november 2019

ROERMOND

Aan bestuur en leden van Kleine, zelfstandige Geloofsgemeenschappen

Roermond, 3 juni 2019

Beste mensen,

Het bestuur van de Oecumenische basisgroep Jonge Kerk Roermond heeft het genoegen u allen uit te nodigen voor een Ontmoetingsdag op zaterdag 9 november a.s. in haar Ursulakapel, Voogdijstraat 24 te Roermond. Extra aanleiding voor deze twee jaar geleden al beloofde bijeenkomst is het heugelijk feit dat de Jonge Kerk dit jaar haar 50-jarig jubileum viert. Dat

willen wij niet ongemerkt voorbij laten gaan! Wij nodigen u uit om met ons samen te zijn rond het thema 'Delen, geven en ontvangen'. Een speciale commissie is aan het werk gegaan om rond dit thema een interessant programma uit te werken, waarin 'ontmoeting' met name in het middagdeel een centrale plek zal krijgen.

Inloop

In de ochtend verwelkomen wij u van harte met koffie, thee en uiteraard heerlijke Limburgse vla(ai).

Programma

Onze uitdagingen

Wij hebben een drietal sprekers uitgenodigd die ons zullen inleiden op het gebied van wat ons bezighoudt/ kan houden als 'Kleine gemeenschappen'. Als eerst spreker zal Paul Wennekes ons meenemen naar aanleiding van zijn internationale onderzoek naar diverse vormen van kleine geloofsgemeenschappen. Wat kunnen wij daarvan leren met het oog op de toekomst?

De tweede spreker is Thomas Quartier o.s.b., monnik van de Slangenburg in Doetinchem en hoogleraar in Nijmegen. Hij gaat in op het voor onze gemeenschappen onontbeerlijke vlak van spiritualiteit.

Tenslotte zal Juut Meijer, theologe en pastor van de Dominicusgemeente in Amsterdam ons toespreken wat onze plaats als geloofsgemeenschap in de maatschappij, in onze wereld zou kunnen zijn.

Ontmoeten

Na de lunch, die door onze mensen verzorgd zal worden, zal zoals gezegd het middagprogramma gericht zijn op de ontmoeting in onderling gesprek rond stellingen, waarbij we van tafels en onderwerpen zullen wisselen. Op die wijze hopen wij de gelegenheid te bieden om zoveel mogelijk onderling contact te maken rond zaken die ons allen aangaan.

Vieren

Dit samenzijn willen wij besluiten met een korte Vesperdienst, waarna het glas geheven kan worden.

Om alles goed te kunnen voorbereiden, verzoeken wij u om vóór 1 september aan te geven hoeveel personen uit uw gemeenschap wij mogen verwachten. U kunt zich aanmelden door een email te sturen naar secretariaatkroermond@gmail.com. Van harte heten wij u op die 9de november welkom. Onze kapel bevindt zich op loopafstand vanaf het station.

Als, had, dan: hoe het Nederlandschap Valentin ontglipte

INLIA

Valentin had Nederlander kunnen zijn. Maar toen hij begin twintig was, trok hij de wijde wereld in en dacht er niet aan het staatsburgerschap aan te vragen. Toen hij jaren later terug wilde naar Nederland, was hij te laat.

"Ach, had ik maar..." Vult u maar in. Iedereen heeft dat wel eens. Je bent even afgeleid door de smartphone en het eten is aangebrand: "had ik maar beter opgelet". Even zitten te kletsen in de auto en de afslag gemist: "had ik maar beter opgelet".

Valentin heeft dat ook. Onoplettend geweest. Stom. Heel stom. Het heeft een gat in zijn leven geslagen. Valentin had Nederlands staatsburger kunnen zijn. Als hij dat, toen bij begin twintig was, had aangevraagd. Dan was hij probleemloos Nederlander geworden. Als. Had. Dan. Feit is dat hij geen aanvraag deed. Valentin was met andere dingen bezig. Maar laten we bij het begin beginnen.

Het is eind jaren tachtig, Valentin woont met zijn moeder in de USSR. Zijn ouders zijn gescheiden. Vader is kolonel in de KGB, moeder leidt de EHBO-afdeling van het plaatselijke ziekenhuis. Daar brengt een Nederlandse zeiler zijn scheepsmaatje binnen; die heeft een hartaanval gehad. Valentins moeder wordt ingeschakeld omdat ze zo goed Engels spreekt. De zeiler en het hoofd EHBO vallen als een blok voor elkaar.

Moeder trouwt uiteindelijk met de Nederlander en verhuist hierheen. Valentin is dan 17. Vader wil dat zoon in zijn voetstappen volgt en het leger in gaat. Het trekt Valentin totaal niet. Hij komt naar Nederland – met een verblijfsvergunning op grond van gezinshereniging. Hij speelt er ijshockey, niet onverdienstelijk, en gaat aan de slag als magazijnhulp. Hij werkt zich al snel op tot technisch schrijver en vertaler Engels - Russisch. Zo komt hij in de zakenwereld terecht, waar hij bemiddelt tussen Nederlandse en Russische bedrijven. Maar de jaren negentig zijn wilde jaren in Rusland. Iedereen probeert geld en macht te verwerven na de val van de Sovjet-Unie. Het is Valentin té wild; hij bedenkt wat anders. Hij wil in de horeca beginnen. In Nederland is het duur om een pand te pach-

ten. Te duur. Valentin is 25 jaar; zoveel geld heeft hij nog niet bijeen gespaard. Hij vertrekt naar Mallorca en begint er een bar. En zelfs een tweede. Het loopt lekker, het leven is mooi. Totdat het horeca-kartel ter plaatse vindt dat de buitenlandse nieuweling het té goed doet. Hij rijdt in een Jaguar Cabrio nota bene. Ze maken hem het leven dusdanig zuur dat Valentin het op Mallorca voor gezien houdt.

Hij keert terug naar Nederland en start een procedure om zijn verblijfsvergunning te hernieuwen. Die is inmiddels verlopen, namelijk. Maar Valentins aanvraag wordt afgewezen: de DT&V (Dienst Terugkeer & Vertrek) vindt dat Valentin wel in Rusland kan gaan wonen. Hij zou recht hebben op het Russische staatsburgerschap.

Maar om dat staatsburgerschap te krijgen, moet Valentin naar Rusland reizen. Hij moet het dáár aanvragen. En zonder geldig reisdocument kán hij niet reizen. Hij heeft enkel zijn geboorteakte en oude USSR-paspoort; daarmee kom je niet langs de douane. Hij zit klem. Hij probeert het via het consulaat. Ook daar vangt hij bot. Een aanvraag via het consulaat kan enkel wanneer tenminste één van je ouders ingezetene is in Rusland. Valentins vader is echter overleden. En zijn moeder woont in Nederland. Er lijkt geen uitweg. Toch vindt de DT&V dat Valentin niet hard genoeg zijn best heeft gedaan om het land te verlaten.

Hij wordt in de VBL (vrijheidsbeperkende locatie) in Ter Apel geplaatst. Twee jaar zit hij daar. Het is de hel op aarde, vindt Valentin. Want je mag er helemaal niks. De man die altijd bezig is, altijd aan het werk, wordt gek van het stilzitten. Letterlijk. Hij slikt inmiddels 21 pillen per dag om het hoofd boven water te houden.

Hij is wanhopig. Ze kunnen toch zien dat hij destijds zomaar Nederlander had kunnen worden? Waarom wordt zijn onoplettendheid als twintiger hem zo zwaar aangerekend? Hij heeft altijd gewerkt, altijd netjes belasting betaald. Waarom telt dat niet? Uiteindelijk wordt hij uit de VBL op straat gezet en komt hij na omzwervingen bij INLIA terecht. Hij dankt God.

Eenmaal tot rust gekomen in de opvang vraagt Valentin opnieuw een verblijfsvergunning aan, op grond van het zogeheten buitenschuld-criterium. Want hij heeft echt alles geprobeerd. 5,5 jaar is hij nu bezig.

Elk land waarmee hij via zijn familie ook maar enige banden had, hoe ver verwijderd ook, schreef hij aan voor het staatsburgerschap: Estland, Georgië, Oekraïne, Wit-Rusland. Zelfs Poetin schreef hij aan. Hij ging naar alle ambassades waar hij terecht kon. Overal nul op het rekest. De buitenschuld-procedure is zijn allerlaatste hoop.

Stel dat het lukt? Wat zou hij doen als hij mag blijven? "Werken, werken, werken", zegt Valentin. Hij kijkt er verlangend naar uit.

Agenda

juli

wo	17	19:00	Mediteren in de Pancratius	St. Pancratiuskerk, Castricum
zo	21	20:00	Een luchtig slot	Slotkapel, Egmond aan den Hoef.

augustus

za	3	15:00	Zomerontmoeting	De Stut
zo	4	20:00	Een luchtig slot	Slotkapel, Egmond aan den Hoef.
zo	18	20:00	Een luchtig slot	Slotkapel, Egmond aan den Hoef.
wo	21	19:00	Mediteren in de Pancratius	St. Pancratiuskerk, Castricum

september

zo	1	20:00	Een luchtig slot	Slotkapel, Egmond aan den Hoef.
vr	6	13:30	Kerngroepvergadering	Ina Simoons
wo	11	19:00	Eetcafé	De Stut
		19:45	Koorrepetitie	De Stut
		19:30	Vrouwengroep	De Stut
za	14	19:15	Ontmoeting	De Vrijburcht
wo	18	19:45	Koorrepetitie	De Stut
		19:00	Mediteren in de Pancratius	St. Pancratiuskerk, Castricum
za	21	19:15	Vredesviering	Apostolisch Genootschap, Heemskerk